

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра педагогіки та психології управління соціальними системами імені
акад. І.А. Зязюна

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

рівень вищої освіти	<u>Третій (освітньо-науковий)</u> перший (бакалаврський) / другий (магістерський)
галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
спеціальність	<u>011 Освітні, педагогічні науки</u>
освітня програма	<u>011 Освітні, педагогічні науки</u>
вид дисципліни	<u>практична підготовка, обов'язкова</u> (загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)
форма навчання	<u>денна, заочна</u>

Харків – 2024 рік

Навчальні матеріали педагогічної практики

Педагогічна практика передбачає такі види робіт:

1. Проведення навчальних занять

Аспірант планує, підготовлює та проводить 10 аудиторних занять (табл. 1), серед яких можуть бути: семінарські; лабораторні; практичні; лекційні.

На період проходження практики аспіранти орієнтуються на проведення занять за тематикою дисертаційної роботи або зв'язок із можливістю подальшої викладацької діяльності.

Таблиця 1 – Аудиторна робота аспірантів

№	Дата	Час проведення	Кількість годин	Вид заняття	Група	Кількість студентів
Назва дисципліни:						
1., 2...10

Всього: 20 аудиторних годин

2. Рефлексія шляхів удосконалення педагогічної майстерної на підставі зворотнього зв'язку щодо якості проведення навчальних занять

Аспірант отримує зворотній зв'язок про якість проведених занять від керівника практики та присутніх на занятті НПП. На основі отриманої інформації аспірант робить висновок про свої сильні сторони та труднощі у проведенні занять й визначає можливі шляхи подальшого удосконалення педагогічної майстерної.

3. Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання

Аспірант впродовж практики відвідує одне лекційне заняття викладача ЗВО для того, щоб проаналізувати та перейняти педагогічний досвід.

4. Відвідування практичних (семінарських) та/або лабораторних занять викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання

Аспірант впродовж практики відвідує практичні (семінарських) та/або лабораторних заняття викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів. Загалом - два відвідування практичних (семінарських) занять.

5. Розроблення, написання план-конспекту заняття лекції

Розробка план-конспекту є важливим етапом підготовки до проведення лекційного заняття. У процесі педагогічної практики аспірант проводить одне або декілька лекцій за власним вибором та з узгодженням із керівником практики. План-конспект надається, обговорюється та узгоджується з керівником практики до проведення лекції.

6. Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання

Аспіранти під час педагогічної практики розробляють та використовують методи та форми викладання, які будуть сприяти зацікавленості, активності здобувачів освіти та досягненню навчальних цілей заняття.

7. Розроблення матеріалів (анкет, опитувальників, завдань тощо) з метою здійснення експериментальної роботи у межах дисертаційного дослідження

Під час проходження педагогічної практики аспіранти мають можливість розробити та застосувати анкети, опитувальники, завдання, які є складовою педагогічного експерименту. Розроблені матеріали надаються та обговорюються з керівником практики.

8. Підготовка виступу у межах проведення науково-практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо)

Важливою формою обміну науково-педагогічним досвідом є доповіді у межах проведення науково-практичних заходів у закладі вищої освіти. Під час проходження педагогічної практики аспіранти готують виступ по темі власної педагогічної та наукової діяльності.

9. Підготовка звіту та захист результатів педагогічної практики

Звіт про проходження педагогічної практики готується за всіма видами навчальної діяльності, які виконуються аспірантом під час практики.

Література та навчальні матеріали

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2j6VQHjyhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про педагогічну практику аспірантів, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД <https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS0OHkahjFm0UNls-l/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Солодовник, Н. В. Серета, О. В. Квасник ; заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 176 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53056>
8. Резнік С. М. Академічна доброчесність та академічне лідерство / С. М. Резнік // Лідер. Еліта. Суспільство = Leader. Elite. Society. – 2021. – № 1. – С. 43-52. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55872>
9. Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/akademichna-dobrochesnist/>
10. Горошкіна, Олена Миколаївна and Груба, Т.Л. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник . Суми : Університетська книга, 2023. 108 с. <https://lib.iitta.gov.ua/736978/>

11. Резнік С. Лідерський стиль викладачів вищої школи / С. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 3. – С. 71-84. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43072>
12. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с. <http://surl.li/qrrrci>
13. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. <http://surl.li/nwfifc>
14. Серія Інфобюлетенів “Академічна доброчесність”. <https://academiq.org.ua/resursy/seriya-infobyuleteniv-akademichna-dobrochesnist/>
15. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.
16. Сучасна освіта України: державно управлінський аспект: монографія /Грень Л.М., Вавренюк С.А., Алієва П.І. Харків: ФОП Іванченко І.С.,2021. 292 с.
17. Сучасна освіта України: проблеми, досвід, перспективи: монографія/ за заг.ред. В.В.Іванішун. Кам'янець Подільський. Заклад вищої освіти «Подільський державний університет». Рига:Латвія:Baltija Publishing, 2024. (Розділ 4. Психолого-педагогічні аспекти викладання: досвід та здобутки. Ольга ІГНАТЮК Особливості викладання професійно орієнтованих та педагогічних освітніх компонентів програм підготовки аспірантів усіх спеціальностей технічного університету до інноваційної педагогічної діяльності. С.275-285.) <https://onedrive.live.com/?redeem=aHR0cHM6Ly8xZHJ2Lm1zL2IvYy8wNDhhMDY5YjgyNWVkbj4L0VUbiIGbDEyWDJWRnFXMVFORHdCMDNvQjU4U0VaeExqR01Xek9obXpPVEMzN3c&cid=048A069B825ED698&id=48A069B825ED698%21s5d16183a5f764565a96d503c3c01d37a&parId=48A069B825ED698%21137&o=OneUp>

Додаткова:

1. Енциклопедія освіти / Національна акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. К.: Юрінкон Інтер, 2021. 1040 с.
2. Романовський О.Г., Ігнатюк О.А. Вимоги ринку праці та ключові тенденції формування «якісного» майбутнього фахівця другого та третього рівнів підготовки спеціальності 011 «освітні, педагогічні науки». *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2022. №1. С.3-16 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/DOI:10.20998/2078-7782.2022.1.015>.
3. Ігнатюк О.А. Вимоги ринку праці та освітні практики набуття «soft skills» здобувачами освіти другого та третього рівня підготовки спеціальності 011 – освітні, педагогічні науки. *Актуальні дослідження в соціальній сфері*: Вісімнадцята Міжнародн. наук.-практич. конф.: м. Одеса, 17 листопада 2021: матеріали/ гол.ред. В.В.Корнещук. – Одеса.:ФОП Бондаренко М.О.,2021. С.113-115.
4. Ігнатюк О.А. Євроінтерграційний аспект професійної підготовки майбутніх творчих педагогів-лідерів на другому та третьому рівні в умовах технічного університету України. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: VI Міжнародн. наук.-практич. Інтернет-конф.: м. Вінниця, 06-07 липня 2022, Вінницький держ. пед. унт імені Михайла Коцюбинського. Вінниця:ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип.11. С.347-351
5. Ігнатюк О.А. Формування «якісного майбутнього педагога-лідера» через призму відповідальності «викладача-здобувач-заклад вищої освіти». Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр.: за матеріалами Міжнародної наук.-прак. конф. «Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації» 11-12 листопада 2021/ ред.О.Г.Романовського. Харків: НТУ «ХПІ»,2022. Вип.52(56). С.51-59.
6. Ігнатюк О. А., Романовський О. Г., Резнік С. М., Серєда Н. В., Костира І. В. Галузевий та регіональний контекст підготовки здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». *International scientific innovations in human life*. Proceedings of the 14th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. Pp. 243-249.

URL: <https://sci-conf.com.ua/xiv-mizhnarodna-naukovopraktichna-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-4-6-08-2022-manchester-velikobritaniya-arhiv/>

7. Петрова Є.В., Ігнатюк О.А. Сутність і призначення самоорганізації у формуванні майбутніх педагогів вищої школи. Лідери ХХІ століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій: Міжнарод. наук.-практич. конф.: м.Харків, 28-29 вересня 2021: матеріали/ За заг.ред. Романовського О.Г. Х.: НТУ «ХП», 2021. С.118-121.

8. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. (2020), "The Phenomenon of Responsibility for the Preparation of Professional Leaders of Digital Generation", Information Technologies and Learning Tools, no. 79(5), pp. 325-340, available at: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3931>, DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3931> (**Web of Science Core Collection**)

9. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. Pedagogical Acme-Technology Of Formation Of Responsibility Among Leader-Professionals During The Process Of Professional Education. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2020. № 4. С. 83-92 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/>

10. **Olha Ihnatiuk**, Iryna Kostyria ,Andriy Koss Philosophical-psychological, pedagogical-managerial aspects of "qualitative" formation of future specialists of all levels of training and specialties in the conditions of technical university URL [http // www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf](http://www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf) Ontario, Canada Was published online on June,12,2022, 05:09 PM, Intellectual Archive, Vol.11, Nu.3, June_September, 2022

11. Maria Limniou. Educational Technology's Influence in Higher Education Teaching and Learning (Вплив освітніх технологій на викладання та навчання у вищій освіті). Switzerland: MDPI, 2022. 224 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/95827>

12. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Peculiarities of Perception of Teaching Style and Motivation of Students' Learning. The New Educational Review. 2019. № 58(4). P. 72-84.

13. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Teacher Leadership at Technical University. Advanced Education. 2019. № 13, P. 63-69.

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу здобувачів

Самостійна робота здобувачів (СР) займає провідне місце у системі сучасної вищої освіти. З усіх видів навчальної діяльності СР значною мірою забезпечує формування самостійності як провідної риси особистості здобувача.

Самостійна робота завершує завдання усіх інших видів навчальної діяльності. Адже знання, що не стали об'єктом власної діяльності, не можуть вважатися дійсним надбанням людини. Тому СР має навчальне, особисте та суспільне значення.

Навчальна діяльність характеризується суб'єктивністю, активністю, предметністю, цілеспрямованістю, наявністю структури та змісту.

Особливими ознаками самостійної навчальної діяльності є такі:

- зміни самого суб'єкта;
- залежність від рівня розвитку здобувача та опора на досягнутий рівень розвитку;
- засвоєння загальних способів дій та наукових понять;
- передумання загальних засобів дій вирішенню завдань;
- залежність змін психічних властивостей та поведінки тих, хто навчається, від результатів їх власних дій.

Виконання самостійної роботи передбачає:

1. Опрацювання навчальної літератури за допомогою бібліотеки університету, мережі Інтернет.
2. Вивчення навчального матеріалу, який дається для самостійної роботи.
3. Засвоєння знань, видів та способів діяльності в конкретній предметній галузі.
4. Самоперевірка засвоєних знань за допомогою представлених питань.

За необхідності можна отримати індивідуальну консультацію викладача щодо виконання самостійної роботи. Для цього на кафедрі кожного семестру розробляється графік консультацій викладачів.

Питання самостійної роботи під час проходження педагогічної практики

1. Складання та узгодження календарно-тематичного плану проходження практики з керівником педагогічної практики.
2. Вибір дисципліни проведення та виду, форми проведення занять з узгодженням обраного науково-педагогічного напрямку дослідження, оцінка ступеня її розробки на початок проходження практики.
3. Вивчення фахових джерел з обраної теми дослідження, їх критичний аналіз.
4. Окреслення кола проблем, які потребують вирішення. Конкретизація теми дослідження, обґрунтування її актуальності.

5. Оформлення бібліографії з теми, обраної для дослідження.
6. Постановка цілі та конкретних завдань проведення занять, складання плану їх проведення з урахуванням обраного науково-педагогічного напрямку дослідження.
7. Вибір методів (методики) проведення занять, інноваційних форм.
8. Збір та обробка даних щодо оцінки якості проведених занять з зіставленням результатів проведення наукових досліджень.
9. Формулювання висновків та пропозицій як за проведеними заняттями, так і за результатами обраних науково-педагогічних напрямів дослідження.
10. Апробація основних результатів дослідження (опублікування наукової статті, тез, виступ на конференції тощо).
11. Оформлення додатка А, Б, В, згідно положення «Про педагогічну практику аспірантів», індивідуального плану (сторінка G Педагогічна практика. План та обов'язки), звіту та відгуку про проходження педагогічної практики.

Література для самопідготовки:

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2j6VQHjyhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про педагогічну практику аспірантів, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 Од <https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS0OHkahjFm0UNls-l/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомості Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Солодовник, Н. В. Серета, О. В. Квасник ; заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 176 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53056>
8. Резнік С. М. Академічна доброчесність та академічне лідерство / С. М. Резнік // Лідер. Еліта. Суспільство = Leader. Elite. Society. – 2021. – № 1. – С. 43-52. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55872>
9. Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». <https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/akademichna-dobrochesnist/>
10. Горошкіна, Олена Миколаївна and Груба, Т.Л. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник . Суми : Університетська книга, 2023. 108 с. <https://lib.iitta.gov.ua/736978/>

11. Резнік С. Лідерський стиль викладачів вищої школи / С. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 3. – С. 71-84.

<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43072>

12. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельников, М. В. Стрельников. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с. <http://surl.li/qrrrci>

13. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. <http://surl.li/nwfifc>

14. Серія Інфобюлетенів “Академічна доброчесність”.
<https://academiq.org.ua/resursy/seriya-infobyuletentiv-akademichna-dobrochesnist/>

15. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.

16. Сучасна освіта України: державно управлінський аспект: монографія /Грень Л.М., Вавренюк С.А., Алієва П.І.. Харків: ФОП Іванченко І.С.,2021. 292 с.

17. Сучасна освіта України: проблеми, досвід, перспективи: монографія/ за заг.ред. В.В.Іванішун. Кам'янець Подільський. Заклад вищої освіти «Подільський державний університет». Рига:Латвія:Baltija Publishing, 2024. (Розділ 4. Психолого-педагогічні аспекти викладання: досвід та здобутки. Ольга ІГНАТЮК Особливості викладання професійно орієнтованих та педагогічних освітніх компонентів програм підготовки аспірантів усіх спеціальностей технічного університету до інноваційної педагогічної діяльності. С.275-285.)

<https://onedrive.live.com/?redeem=aHR0cHM6Ly8xZHI2Lm1zL2IvYy8wNDhhMDY5YjgyNWVknjk4L0VUb1lGbDEyWDJWRnFXMVFORHdCMDNvQjU4U0VaeExqR01Xek9obXpPVEMzN3c&cid=048A069B825ED698&id=48A069B825ED698%21s5d16183a5f764565a96d503c3c01d37a&parId=48A069B825ED698%21137&o=OneUp>

Додаткова:

1. Енциклопедія освіти / Національна акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. К.: Юрінкон Інтер, 2021. 1040 с.

2. Романовський О.Г., **Ігнатюк О.А.** Вимоги ринку праці та ключові тенденції формування «якісного» майбутнього фахівця другого та третього рівнів підготовки спеціальності 011 «освітні, педагогічні науки». *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2022. №1. С.3-16 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/DOI:10.20998/2078-7782.2022.1.015>.

3. **Ігнатюк О.А.** Вимоги ринку праці та освітні практики набуття «soft skills» здобувачами освіти другого та третього рівня підготовки спеціальності 011 – освітні, педагогічні науки. *Актуальні дослідження в соціальній сфері: Вісімнадцята Міжнародн. наук.-практич. конф.:* м. Одеса, 17 листопада 2021: матеріали/ гол.ред. В.В.Корнєшук. – Одеса.:ФОП Бондаренко М.О.,2021. С.113-115.

4. **Ігнатюк О.А.** Євроінтеграційний аспект професійної підготовки майбутніх творчих педагогів-лідерів на другому та третьому рівні в умовах технічного університету України. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти:* VI Міжнародн. наук.-практич. Інтернет-конф.: м. Вінниця, 06-07 липня 2022, Вінницький держ. пед. унт імені Михайла Коцюбинського. Вінниця:ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип.11. С.347-351

5. **Ігнатюк О.А.** Формування «якісного майбутнього педагога-лідера» через призму відповідальності «викладача-здобувач-заклад вищої освіти». Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр.: за матеріалами Міжнародної наук.-прак. конф. «Духовно-

моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації» 11-12 листопада 2021/ ред. О.Г. Романовського. Харків: НТУ «ХП», 2022. Вип. 52(56). С. 51-59.

6. **Ігнатюк О. А., Романовський О. Г., Резнік С. М., Серeda Н. В., Костирия І. В.** Галузевий та регіональний контекст підготовки здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». *International scientific innovations in human life*. Proceedings of the 14th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. Pp. 243-249.

URL: <https://sci-conf.com.ua/xiv-mizhnarodna-naukovopraktichna-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-4-6-08-2022-manchester-velikobritaniya-arhiv/>

7. Петрова Є.В., Ігнатюк О.А. Сутність і призначення самоорганізації у формуванні майбутніх педагогів вищої школи. Лідери ХХІ століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій: Міжнарод. наук.-практич. конф.: м. Харків, 28-29 вересня 2021: матеріали/ За заг. ред. Романовського О.Г. Х.: НТУ «ХП», 2021. С. 118-121.

8. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. (2020), "The Phenomenon of Responsibility for the Preparation of Professional Leaders of Digital Generation", *Information Technologies and Learning Tools*, no. 79(5), pp. 325-340, available at: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3931>, DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3931> (**Web of Science Core Collection**)

9. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. Pedagogical Acme-Technology Of Formation Of Responsibility Among Leader-Professionals During The Process Of Professional Education. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2020. № 4. С. 83-92 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/>

10. **Olha Ihnatiuk**, Iryna Kostyria, Andriy Koss Philosophical-psychological, pedagogical-managerial aspects of "qualitative" formation of future specialists of all levels of training and specialties in the conditions of technical university URL [http // www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf](http://www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf) Ontario, Canada Was published online on June, 12, 2022, 05:09 PM, Intellectual Archive, Vol. 11, Nu. 3, June_September, 2022

11. Maria Limniou. Educational Technology's Influence in Higher Education Teaching and Learning (Вплив освітніх технологій на викладання та навчання у вищій освіті). Switzerland: MDPI, 2022. 224 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/95827>

12. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Peculiarities of Perception of Teaching Style and Motivation of Students' Learning. *The New Educational Review*. 2019. № 58(4). P. 72-84.

14. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Teacher Leadership at Technical University. *Advanced Education*. 2019. № 13, P. 63-69.

Методичні вказівки/рекомендації до виконання індивідуального завдання

Тематика педагогічної практика визначається з урахуванням місця проходження практики за згодою керівників від ЗВО та місця проходження практики та визначаються основні напрями індивідуального завдання.

Індивідуальне завдання містить складові, що передбачають:

1. Види аудиторних та навчально-методичних робіт, проведених здобувачем в рамках проходження педагогічної практики.
2. Шляхи удосконалення педагогічної майстерності щодо якості проведення навчальних занять.
3. Аналіз змісту навчання, форм, методів викладання відвідуваного лекційного заняття викладача ЗВО аспірантом.
4. Аналіз змісту навчання, форм, методів викладання відвідуваного практичного (семінарського) заняття викладачів ЗВО та/або колег-здобувачів, аспірантом.
5. Розроблення, написання план-конспекту заняття проведення практики, лекції
6. Інноваційні форми і методи викладання.
7. Розроблення матеріалів (анкет, опитувальників, завдань тощо) з метою здійснення експериментальної роботи у межах дисертаційного дослідження.
8. Підготовка виступу у межах проведення науково-практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо).

Вимоги до оформлення індивідуального завдання:

- звіт про проходження педагогічної практики, що оформлений відповідно до «Положень про педагогічну практику аспірантів» <https://drive.google.com/file/d/1E9egKbyZjmEjEwRS0OHkahjFm0UNls-l/view>;
- наукові досягнення доктора філософії, що пройшли апробацію (тези, фахові статті).

Загальні вимоги до оформлення звіту ПП:

- Мова – державна.
- Стиль – науковий.
- Послідовність – логічна.
- Формат сторінок – А4.
- Шрифт та розмір – Times New Roman, 14.
- Міжрядковий інтервал – полуторний.

Навчально-методичні матеріали для підсумкового контролю

Критерії оцінювання успішності здобувача та розподіл балів

По закінченні практики здобувачі звітують про виконання програми педагогічної практики.

Звіт із педагогічної практики здобувач вищої освіти захищає (з диференційованою оцінкою) в комісії, до складу якої входять гарант ОНП, керівники практики, завідувач кафедри. Комісія приймає диференційований залік після закінчення педагогічної практики та оформлення здобувачами доктора філософії звітів.

Залік за результатами проходження практики виставляється на підставі таких даних:

- оцінки результатів роботи, наданої в характеристиці керівника педагогічної практики;
- презентації здобувачами третього рівня вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту;
- відповідей на запитання членів комісії із прийому заліку за практику.

У випадку незадовільної оцінки під час захисту результатів педагогічної практики начальник відділу аспірантури НТУ «ХП» і директор ННІ СГТ може дозволити здобувачу третього рівня вищої освіти повторний захист на підставі службової записки завідувача кафедри.

Повторне складання диференційованого заліку допускається не більше одного разу.

Отримання оцінки «незадовільно» після перескладання є підставою для відрахування.

Здобувача вищої освіти, який не з'явився на практику без поважної причини, вважають таким, що одержав оцінку «незадовільно» та відраховують з Університету.

Критеріями оцінювання практики є:

- **змістовий критерій** – аналіз ґрунтовності змісту виконання основних завдань з викладенням власних аналітичних оцінок на основі теоретичних знань з педагогіки, психології, інших наук;
- **організаційний критерій** – аналіз процесуальних особливостей виконання завдань практики (добір форм, методів, технологій, ресурсів тощо);
- **презентаційні уміння** – аналіз можливостей представлення результатів викладацької практики; володіння елементами педагогічної майстерності аспіранта у процесі викладацької діяльності, підготовки презентаційних матеріалів;
- **комунікативні уміння** – аналіз мовленнєвих особливостей, мовної культури у процесі проведення занять, презентації матеріалів практики, підготовки наукового виступу тощо;

- **дослідницькі уміння** – аналіз умінь щодо використання дослідницького потенціалу аспіранта під час підготовки до різних видів практики та представлення виконання цих завдань з використанням дослідницьких методів;

- **педагогічна майстерність** – аналіз здатності до здійснення педагогічного впливу на аудиторію на основі використання педагогічної техніки, такту, мовної культури, невербальних засобів спілкування тощо.

Таблиця 2 -Розподіл балів для оцінювання педагогічної практики здобувача

№ п/п	Завдання, виконані аспірантами	Бали
1	Проведення навчальних занять (2 бали за заняття)	20
2.	Шляхи удосконалення педагогічної майстерності на підставі зворотнього зв'язку щодо якості проведення навчальних занять	10
3.	Відвідування лекційного заняття викладача ЗВО, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	5
4.	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів ЗВО та/або колег-аспірантів, аналіз змісту навчання, форм, методів викладання	10
5.	Розроблення, написання план-конспекту заняття лекції	10
6.	Розроблення та використання інноваційних форм і методів викладання	10
7.	Розроблення матеріалів (анкет, опитувальників, завдань тощо) з метою здійснення експериментальної роботи у межах дисертаційного дослідження	10
8.	Підготовка виступу у межах проведення науково- практичного заходу у закладі вищої освіти (конференцій, семінарів, кафедральних засідань тощо).	10
9	Індивідуальна робота самостійна та (індивідуальне завдання): рівень виконання: високий середній, низький	7
10.	Підготовка звіту та захист результатів педагогічної практики	8
Загальна кількість балів		100

Таблиця 3 -Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Питання під час обговорення звіту педагогічної практики

1. Розкрийте необхідність потреби професійного розвитку викладача вищої школи.

2. Наведіть основні вимоги до професійно важливих якостей педагога вищої школи.

3. Надайте визначення «особистісний потенціал майбутнього фахівця» та його основні характеристики.

4. Визначте та схарактеризуйте протипоказання до педагогічної діяльності.

5. Визначте основні вимоги ринку праці до «skills» фахівця нового покоління.

6. Визначте умови ефективності та шляхи вдосконалення професійної компетентності викладачів закладів вищої освіти.

7. Схарактеризуйте особливості роботи викладача у сучасному світі, які ролі йому притаманні.

8. Визначте сутність образу викладача як педагога-лідера.

9. Проаналізуйте співвідношення професіоналізму та професійної майстерності викладача вищої школи.

10. Розкажіть про розвиток власних комунікацій та взаємодії

11. Наведіть основні шляхи саморозвитку професійної компетентності викладача.

12. Розкрийте роль «soft skills» у професійній діяльності фахівця.

13. Проаналізуйте структуру професіоналізму викладача вищої школи, шляхи вдосконалення структурних компонентів.

14. Сформулюйте принципи роботи викладача з підвищення рівня професійної майстерності.

15. Схарактеризуйте ТОП навичків “soft skills”, які роблять фахівця затребуваним на сучасному ринку праці.

Матеріали для підготовки:

1. Положення про аспірантуру, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД
https://drive.google.com/file/d/1GQXsfcP02WVErY2i6VQHvjhNh_xPsZgl/view
2. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти доктора філософії в аспірантурі, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД
https://drive.google.com/file/d/1TP1zmObzR1pymt-YjIT_alsOF8uloLW_/view
3. Положення про педагогічну практику аспірантів, прийняте 04.12.2023 р номер № 458 ОД
<https://drive.google.com/file/d/1E9e9KhvZimEiFwRS00HkahiFm0IINls-1/view>
4. Закон України «Про освіту». Відомасті Верховної ради України. 2019. №2657-VIII. 2661 – VIII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
5. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004).
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. Про Національну доктрину розвитку освіти. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
7. Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Солодовник, Н. В. Серета, О. В. Квасник ; заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 176 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53056>
8. Резнік С. М. Академічна доброчесність та академічне лідерство / С. М. Резнік // Лідер. Еліта. Суспільство = Leader. Elite. Society. – 2021. – № 1. – С. 43-52.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55872>
9. Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут».
<https://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/akademichna-dobrochesnist/>
10. Горошкіна, Олена Миколаївна and Груба, Т.Л. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с.
<https://lib.iitta.gov.ua/736978/>
11. Резнік С. Лідерський стиль викладачів вищої школи / С. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 3. – С. 71-84. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43072>
12. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельніков, М. В. Стрельніков. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с. <http://surl.li/qrrci>

13. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. <http://surl.li/nwfifc>

14. Серія Інфобюлетенів “Академічна доброчесність”. <https://academiq.org.ua/resursy/seriya-infobyuletentiv-akademichna-dobrochesnist/>

15. Основи наукових досліджень / Романовський О. Г., Черкашин А. І., Грень Л. М., Резнік С.М. Харків: Видавництво Іванченка І. С., 2022. 150 с.

16. Сучасна освіта України: державно управлінський аспект: монографія /Грень Л.М., Вавренюк С.А., Алієва П.І.. Харків: ФОП Іванченко І.С.,2021. 292 с.

17. Сучасна освіта України: проблеми, досвід, перспективи: монографія/ за заг.ред. В.В.Іванішун. Кам'янець-Подільський. Заклад вищої освіти «Подільський державний університет». Рига:Латвія:Baltija Publishing 2024. (Розділ 4. Психолого-педагогічні аспекти викладання: досвід та здобутки. Ольга ІГНАТЮК Особливості викладання професійно орієнтованих та педагогічних освітніх компонентів програм підготовки аспірантів усіх спеціальностей технічного університету до інноваційної педагогічної діяльності. С.275-285.) <https://onedrive.live.com/?redeem=aHR0cHM6Ly8xZHJ2Lm1zL2lvYy8wNDhhMDY5YjgyNWVWkNjk4L0VUb1IGbDEyWDIWRnFXMVFQRHdCMDNvQjU4U0VaeExqR01Xek9obXpPVEMzN3c&cid=048A069B825ED698&id=48A069B825ED698%21s5d16183a5f764565a96d503c01d37a&parId=48A069B825ED698%21137&o=OneUp>

Додаткова:

1. Енциклопедія освіти / Національна акад. пед. наук України; головний редактор В. Г. Кремень. К.: Юрінкон Інтер, 2021. 1040 с.

2. Романовський О.Г., **Ігнатюк О.А.** Вимоги ринку праці та ключові тенденції формування «якісного» майбутнього фахівця другого та третього рівнів підготовки спеціальності 011 «освітні, педагогічні науки». *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2022. №1. С.3-16 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/DOI:10.20998/2078-7782.2022.1.015>.

3. **Ігнатюк О.А.** Вимоги ринку праці та освітні практики набуття «soft skills» здобувачами освіти другого та третього рівня підготовки спеціальності 011 – освітні, педагогічні науки. *Актуальні дослідження в соціальній сфері: Вісімнадцята Міжнародн. наук.-практич. конф.:* м. Одеса, 17 листопада 2021: матеріали/ гол.ред. В.В.Корнєшук. – Одеса.:ФОП Бондаренко М.О.,2021. С.113-115.

4. **Ігнатюк О.А.** Євроінтеграційний аспект професійної підготовки майбутніх творчих педагогів-лідерів на другому та третьому рівні в умовах технічного університету України. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: VI Міжнародн. наук.-практич. Інтернет-конф.:* м. Вінниця, 06-07 липня 2022, Вінницький держ. пед. унт імені Михайла Коцюбинського. Вінниця:ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2022. Вип.11. С.347-351

5. **Ігнатюк О.А.** Формування «якісного майбутнього педагога-лідера» через призму відповідальності «викладача-здобувач-заклад вищої освіти». Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук. пр.: за матеріалами Міжнародної наук.-прак. конф. «Духовно-моральнісні основи та відповідальність особистості у долі людської цивілізації»11-12 листопада 2021/ ред.О.Г.Романовського. Харків: НТУ «ХПІ»,2022. Вип.52(56). С.51-59.

6. **Ігнатюк О. А., Романовський О. Г., Резнік С. М., Серєда Н. В., Костирич І. В.** Галузевий та регіональний контекст підготовки здобувачів вищої освіти другого та третього рівнів спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки». *International scientific innovations in human life. Proceedings of the 14th International scientific and practical conference.* Cognum Publishing House. Manchester, United Kingdom. 2022. Pp. 243-249.

URL: <https://sci-conf.com.ua/xiv-mizhnarodna-naukovopraktichna-konferentsiya-international-scientific-innovations-in-human-life-4-6-08-2022-manchester-velikobritaniya-arhiv/>

7. Петрова Є.В., Ігнатюк О.А. Сутність і призначення самоорганізації у формуванні майбутніх педагогів вищої школи. Лідери XXI століття. Формування особистості харизматичного лідера на основі гуманітарних технологій: Міжнарод. наук.-практич. конф.: м.Харків, 28-29 вересня 2021: матеріали/ За заг.ред. Романовського О.Г. Х.: НТУ «ХПІ»,2021. С.118-121.

8. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. (2020), “The Phenomenon of Responsibility for the Preparation of Professional Leaders of Digital Generation”, *Information Technologies and Learning Tools*, no. 79(5), pp. 325-340, available at: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3931>, DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3931> (Web of Science Core Collection)

9. Dubinina, O. N., **Ihnatiuk, O. A.**, Sereda, N. V. Pedagogical Acme-Technology Of Formation Of Responsibility Among Leader-Professionals During The Process Of Professional Education. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2020. № 4. С. 83-92 (фахове видання України) <http://tipus.khpi.edu.ua/>

10. **Olha Ihnatiuk**, Iryna Kostyria ,Andriy Koss Philosophical-psychological, pedagogical-managerial aspects of "qualitative" formation of future specialists of all levels of training and specialties in the conditions

of technical university URL [http // www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf](http://www.IntellectualArchive.com/files/2701.pdf) Ontario, Canada Was published online on June,12,2022, 05:09 PM, Intellectual Archive, Vol.11, Nu.3, June_September, 2022

11. Maria Limniou. Educational Technology's Influence in Higher Education Teaching and Learning (Вплив освітніх технологій на викладання та навчання у вищій освіті). Switzerland: MDPI, 2022. 224 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/95827>

12. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Peculiarities of Perception of Teaching Style and Motivation of Students' Learning. The New Educational Review. 2019. № 58(4). P. 72-84.

15. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Teacher Leadership at Technical University. Advanced Education. 2019. № 13, P. 63-69.

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua>
2. <https://www.coursera.org/learn/being-researcher>
3. <https://www.coursera.org/lecture/scientist/on-being-a-scientist>
4. <http://library.kpi.kharkov.ua/uk>
5. <https://repository.kpi.kharkov.ua/home>